

Marek Saj

Doktorat Pani Katarzyny Gągor

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 53/1-2, 439-442

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOKTORAT PANI KATARZYNY GAĞOR

Dnia 20 października 2009 roku na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej Pani mgr Katarzyny Gağor, absolwentki wyżej wymienionego Wydziału. Doktorantka przedłożyła Radzie Wydziału rozprawę pt. „*Wkład Księdza Mariana Źurowskiego do rozwoju nauki prawa kanonicznego*”. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem Ks. prof. UKSW dr hab. Gintera Dzierżona. Recenzentami rozprawy byli: Ks. prof. dr hab. Edward Górecki, z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu oraz Ks. prof. dr hab. Wojciech Góralski z Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.

Doktorantka w swojej autoprezentacji rozprawy doktorskiej wskazała na kilka podstawowych założeń swoich badań. Na samym początku zwróciła uwagę, że przedmiotem jej zainteresowania w tym studium stał się wkład w rozwój kanonistyki jednego z najwybitniejszych polskich kanonistów – Księdza Mariana Źurowskiego. Główną tezą tej dysertacji jest pytanie: „Co w swej twórczości Ksiądz Marian Źurowski wniósł w rozwój kanonistyki?” By obiektywnie na to pytanie odpowiedzieć, Doktorantka, przy omawianiu konkretnych zagadnień, prezentuje również stan badań w danej kanonistycznej dziedzinie w momencie ukazywania się publikacji Księdza Mariana Źurowskiego. Jego naukowy dorobek to ponad sto pozycji pisanych od początku lat sześćdziesiątych, aż do momentu śmierci. Niektóre z tych opracowań ukazały się dopiero po jego śmierci. Ta spuścizna naukowa zawiera monografie, podręczniki, artykuły, recenzje, biogramy oraz hasła, publikowane w języku polskim jak i w kilku obcych językach. Wszystkie te pozycje stały się zasadniczymi źródłami tej dysertacji. W kręgu zainteresowań tego kanonisty znalazły się różne dziedziny prawa kościelnego, takie jak teologia prawa, prawo osobowe, prawo małżeńskie, prawo karne, normy ogólne. To bogate spektrum zainteresowań Księdza Źurowskiego, a także naukowa działalność pod rządami obu Kodeksów Prawa Kanonicznego spowodowały, że praca ta została podzielona na dwie części. Pierwsza obejmuje jego naukową działalność do promulgacji Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku, druga natomiast po jego promulgacji.

Praca Pani mgr Katarzyny Gągor składa się ze Spisu treści (s. 2); Wstępu (s. 6-14); Części I: „Czasy do promulgacji Kodeksu z 1983 r.” (s. 15-214), zawierającej pięć rozdziałów, które otrzymały następujące brzmienie: Rozdział I: „Teologia prawa” (s. 15-86), Rozdział II: „Prawo osobowe” (s. 87-144), Rozdział III: „Prawo małżeńskie” (s. 145-175), Rozdział IV: „Prawo karne” (s. 176-198); Rozdział V: „Inne kierunki badań” (s. 199-214); Części II: „Czasy po promulgacji Kodeksu z 1983 r.” (s. 215-301), zawierającej trzy rozdziały, które otrzymały następujące brzmienie: Rozdział I: „Teologia prawa” (s. 215-232), Rozdział II: „Normy ogólne oraz prawo osobowe” (s. 233-260), Rozdział III: „Prawo małżeńskie” (s. 261-301); Zakończenia (s. 302-309); Wykazu ważniejszych skrótów (s. 310-311) oraz z Bibliografii (s. 312-331).

Biorąc pod uwagę różnorodność dorobku naukowego Księdza Mariana Żurowskiego, każdy rozdział prezentowanej pracy (oprócz rozdziału IV części I dotyczącego prawa karnego), ma identyczną strukturę: artykuły, podręczniki, monografie, recenzje i hasła. Doktorantka w swojej rozprawie doktorskiej posłużyła się metodą dogmatyczno-prawną, historyczno-prawną, komparatystyczną oraz analityczną i syntetyczną.

W analizie dorobku naukowego Księdza Mariana Żurowskiego wyraźnie widać poważny i decydujący wpływ doktryny soborowej. W większości swoich opracowań nie tylko komentował on tę doktrynę, ale również aplikował ją do konkretnego zagadnienia, którym się zajmował. Ponieważ jego działalność naukowa przypadła na czas prac nad nowym Kodeksem Prawa Kanonicznego, nawiązywał więc do propozycji ukazywanych w schematach przyszłej kodyfikacji, proponując często własne rozwiązania. Widać to wyraźnie zwłaszcza w problematyce praw i obowiązków wiernych. W tym właśnie obszarze zagadnień określił on katalog praw i obowiązków wiernych, z których większość znalazła się w przyszłym Kodeksie.

Wkład tego naukowca w rozwój kanonistyki widać także w nowatorskim charakterze jego artykułów. W wielu z nich przedmiotem zainteresowania stała się wspólnota Kościoła. Temu zagadnieniu poświęcił on dużo uwagi w rozważaniach z teologii prawa. Ta problematyka w owym czasie była nową, gdyż pierwsze monografie w tej materii ukazały się pod koniec lat sześćdziesiątych. Wielokrotnie podkreślał, że fundamentalnym źródłem pochodzenia wspólnoty jest Bóg. Nie pojmował on tej społeczności w kategoriach idealistycznych, ale określał jej naturę jako bosko-ludzką. Fenomen ten ujmował w kategoriach współzjednoczenia wiernych, a Kościół partykularny określał jako wspólnotę wspólnot.

Za nowatorskie należy uznać również opracowania z dziedziny prawa osobowego, dotyczące zwłaszcza prawa administracyjnego, gdzie zaliczany jest on do prekursorów badań. Ksiądz Marian Żurowski stał na stanowisku, że władza administracyjna zakresowo różni się od władzy dobrowolnej. W swym ujęciu koncepcyjnym rozróżniał on władzę administracyjną w ścisłym sensie od administracji. Według niego władza

administracyjna dotyczyła tak osób fizycznych jak i zespołów kolegialnych, administracja zaś wiązała się z zarządzaniem w znaczeniu ekonomicznym. Twierdził on, iż bezpośrednim celem aktu administracyjnego jest dobro wspólne Kościoła, a władza w Kościele jest służbą dla dobra społeczności kościelnej.

W dorobku naukowym tego kanonisty są także publikacje będące polemiką z innymi poglądami. Widać to wyraźnie chociażby w polemice z pojawiającymi się w ówczesnej doktrynie tendencjami antyjurydycznymi. Sprzeciwiał się on poglądom negującym potrzebę istnienia systemu prawa we wspólnocie Kościoła. Utrzymywał, iż oparcie systemu na prawie naturalnym w żaden sposób nie sprzeciwia się porządkowi nadprzyrodzonemu Kościoła. Zdecydowanie odrzucał kierunki nawiązujące do pozytywizmu prawnego.

Osobnym i obszernym obszarem zainteresowań było prawo małżeńskie. Nie posiadało ono jednak nowatorskiego charakteru. W artykułach komentował papieskie przemówienie do Roty Rzymskiej, schematy prawa małżeńskiego czy też orzecznictwo rotalne, nie wnosząc nowych myśli w rozwijane wątki tematyczne. Na gruncie polskiej kanonistyki nowatorskie z kolei było zagadnienie relacji wolności religijnej jednostki w odniesieniu do małżeństw mieszanych, choć tak pojęta tematyka nie była nowa w kanonistyce światowej. Za wkład w rozwój kanonistyki należy uznać interdyscyplinarne opracowania z teologii małżeństwa, w których opowiadał się za personalistycznym podejściem, gdzie inspiracją była doktryna soborowa o związku małżeńskim jako wspólnocie życia i miłości. Małżeństwo zawsze pojmował w perspektywie zbawczego planu Boga.

Jeszcze innym zagadnieniem pojawiającym się w publikacjach Księdza Mariana Żurowskiego jest prawo karne, w którym jednak nie zauważa się nowej tematyki, choć opisywane kwestie mają charakter dogłębnego studium. Nie poprzestawał w nim jedynie na ukazaniu poglądów innych autorów, ale sam przedstawiał własne stanowisko w tej materii. Porusza on zatem między innymi sprawę odpowiedzialności zbiorowej za popełnione przestępstwa.

W autoprezentacji swej rozprawy doktorskiej Doktorantka podkreśliła również, że w ocenie wkładu Księdza Mariana Żurowskiego w rozwój nauki prawa kanonicznego nie można abstrahować od faktu, iż w owym czasie tego typu publikacje były bardzo potrzebne i użyteczne, gdyż Polska znajdowała się pod reżimem komunistycznym, co utrudniało naukowcom kontakty z uczonymi państw zachodnich i zaznajamianie się z ich osiągnięciami naukowymi. Ponadto, w jego dorobku naukowym zawsze widoczne jest zainteresowanie człowiekiem, pojętym nie jako abstrakcyjna jednostka, ale wierny żyjący w konkretnej wspólnocie, jaką jest Kościół.

Obydwaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji Pani mgr Katarzyny Gągor i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wy-

mogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała swe badawcze zamierzenia.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała Pani mgr Katarzynie Gągor stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

o. Marek Saj CSsR

SPRAWOZDANIE Z WYJAZDU DO REPUBLIKI CZECH – PRAGA I KUTNA HORA – STUDENTÓW WYDZIAŁU PRAWA KANONICZNEGO UKSW W WARSZAWIE (6 – 10 V 2009 R.)

W dniach 6 -10 maja 2009 r. odbył się wyjazd autokarem grupy studentów Wydziału Prawa Kanonicznego z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie do Pragi – stolicy naszych południowych sąsiadów Republiki Czech oraz do historycznej miejscowości Kutna Hora. W tym wyjeździe uczestniczyło 20 studentów. Oto lista nazwisk, osób które wzięły udział w wycieczce do Czech: Damian Blacha, Michał Warciński, Justyna Szuszkiewicz, Justyna Nitka, Marzena Bąk, Jolanta Głowacka, Krzysztof Gajda, Anna Szafranko, Andrzej Szarek, Małgorzata Dziduch, Wojciech Skawiński, Grzegorz Wajs, Katarzyna Dzieszkowska, Agnieszka Niewiadomska, Anna Tomanek, Marta Gajda, Adrian Gajda, Ewa Skwarczyńska, Katarzyna Stasiuk, ks. Jarosław Sokołowski oraz dwóch kierowców *naszego* autokaru. Wyjazd został zorganizowany, przez ks. Jarosława Sokołowskiego. Wyjazd do Pragi doszedł do skutku także dzięki dużej życzliwości i pomocy Rektora UKSW – ks. prof. dr hab. Ryszarda Rumianka, który przyznał dofinansowanie tego wyjazdu i dzięki Prorektorowi UKSW ks. prof. UKSW dr hab. Henrykowi Skorowskiemu.

Wśród uczestników wyjazdu do Pragi przeważali studenci Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, chociaż brali w nim udział także reprezentanci z innych Wydziałów UKSW, a nawet z innych Uczelni. Wyjazd do Pragi odbył się w środę 6 maja o godz. 21.00 spod Sali Kongresowej Pałacu Kultury w Warszawie.

Podróż autokarem z Warszawy do Pragi trwała ponad 10 godzin. Dzięki temu, że jechaliśmy w nocy i większość osób spała, to podróż upłynęła dosyć szybko. Po całonocnej podróży ok. godz. 10.00 rano szczęśliwie i bezpiecznie nasz autokar dotarł do Pragi. Praga jest jedną z najczęściej odwiedzanych stolic w Europie. Oczywiście, też nie bez powodu, gdyż miasto jest kopalnią turystycznych atrakcji. Miejscem, które koniecznie trzeba odwiedzić.